

Locuinta Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii
e in
Strat'a tragatorului [Lă-
văzătoare], Nr. 5.Serisorile nefrancate nu se vor
primi decat numai de la coresponden-
tinti regulari ai „Fed ratinui.”
Articlii tramisi si republicati se
vor arde.

FEDERATIUNEA

Diurnal politico, literario, comercialu si economicu.

Va esî Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pest'a, 11. dec.
29. noemv.

Nicuirea in lume dora nu se accentuadia de atate ori si cu atat'a emphase „santien'a legilor” ca si in Camer'a Ungariei, si cu tote acestea cu „santien'a legilor” in Camer'a Ungariei este ca si cu „onestatea” femeilor cu reputatiune dubia, aceste inca totu de onorabilitatea loru vorbesce si jura pre onoreea loru, adeca pre ceea ce li lipsesce. Camer'a Ungariei dede unu exemplu eclatante in asta privintia si nu scim unde vomu ajunge cu „santien'a” legilor daca inca si legislatiunea tierrei da esemplu relle. Cum se va poté pretinde ca cetatienii se respectedie legile in vigore? candu cei ce le facu nu le considera, nu le respecta decat numai candu si uile li vine bine la socotela. In proiectulu de lege pentru organisația capitatei Ungariei, ministrul de interne, cu privire la aplicarea deregatorilor, cerea intr'unu paragraf: etiificatiunea prescrissa in art. de lege 44. din 1868. adeca a se padf dreptulu de limba, acesta pucina garantia, data cetatienilor nemagari, pre basea libertatii individuali, precom dîceau magarii, ca deslega ei cestiunea de nationalitate. Purcedrea ministrului fu constitutiunale, prin urmare correcta si cu placere trebue se constatamu, celu pucinu in acestu casu, ca D. ministru Tóth au respectatu legea; lui d'ra imputatiune nu i-se pot face. Ce fece in se comisiunea centrale? Ea sterse §-ulu respectivu si in altu locu, unde se vorbesce de affacerile comunali alle capitatei, veri unu \$, care preserie ca limb'a officiale a capitatei se fia cea magiara, era unulu d'intre deputatii capitatei, D. Steiger, insu si stranepotu d'allu lui Ariminu, nemultumindu-se cu atat'a, propuse emendamentulu ca „limb'a officiale si a consultariilor” se fia eschisivu cea magiara, si acesta in contra vointiei locitorilor nemti ai capitatei, expresa in adunarea populara tienuta in asta privintia. Acestu proiectu de lege, ca tote altele, se desbatu mai nainte in clubulu deachistiloru, unde insu si capulu partitei D. Deacu reproba modificatiunea lui Steiger, discundu ca nu este politica intelepta a face cestiune de nationalitate a colo, unde pana acum n'a fostu, ceea ce de siguru se va nasce, daca se va primi acea modificatiune, pentru ca si a va nasce resistentia, actiunea reactiure, — disse mai de parte ca „il'a” nu este buna, ci se accepte ca timpulu se aduca fruptele „copte.” Atunci unii provocare pre intelleptulu tierrei, ca se graiesca d'insulu in camera spre a se inlaturá si §-ulu formulatul de commiss. centrale si mai alessu modificatiunea propusa de dep. Steiger.

Dar intelleptulu tierrei, cu intelleptiune tñ-
tiaresca declină acesta onore si se insarcină dep.
Goroveiu a face elu motiunea. Inse ce se ved? Ajungandu desbaterile pana la acelui §. nimene nu se scola, ci unic'a propunere a deputatului sassu, Schreiber, d'a se lassá a fara acelui §. inlaturandu-se, intre strigate se primi modificatiunea lui Steiger si se primi de tote partitele magiare cu unanimitate fara ca cine-va se fi redicatu cuventulu pentru a constata celu pucinu, ca prin adoptarea acestui §. se lovesce articlulu de lege 44 din 1868. adeca una lege existente, inca neabrogata. — Va se dica vicleanulu cotovlachu se multiumi ca lu-laudara diurnalele nemtiesci pentru curagiul documentat in conferinta clubului partesanilor se, — Goroveiu se pitulă, credindu ca este mai bine asiá decat a luá asupra si ur'a magiarilor, sassii cercuspecti tacura ca pecele neci macaru Schreiber nu casca gur'a spre aperarea propunerii selle. Dar' Serbii, Romanii? Ei crediura ca nationalitatea loru nu are interes de aperatu in Buda-Pest'a si ca prin urmare nu este consultu a se ammestecă in affacerea ungro-nemtilor d'in capitale, ci se i lasse a-si impartiti ei intre sine colacii Magiarii vediendu ca nimene din neci una parte nu li face oppusetiune intre vivate fragorose votara paragrafulu, prin care Budapest'a, cetati curat nemtesci, se decretara magiaresci. Am dissu curat-

nemtiesci, pentru ca nimica in aceste doue cetati nu este magiarn, — industria, commerciulu, etc. tote, tote sunt nemtiesci si nemica magiariu, decat numai servitorii si servitoriele de la cari copili nemtilor si a giganilor invetia magiariesce spre a poté devin cu timpu negozi cu cioreci strimiti si smuruiti d'ai marelui Arpadu. Mare este bucuria magiarilor pentru ca prin unu paragrafu de lege capitalea Ungariei se metamorfosa din nemtiesca in magiara, dar mare este bucuria loru si pentru cuventulu ca Romanii si Serbii, acesti, — pana acum, singuri, dar apri si operatori nationalitati loru — tacandu despărura de pre campulu luptei. Intilege voru magarii, acesta tactica ai si intelleghandu o ore sci-voru se o appretiesca. Viitorul si inca celu de aproape va areta; atunci voru vedea si deputatii romani, de au lucratu ei intelleptiesce: a tacé intr' una cestiune, de si la parere locale, dar in sine principiale, si prin urmare de importantia.

„Passivitatea” in Fagarasius.

Publicul român are deplina cunoștința despre modulu, cum s'a esecutat „passivitatea” in tote tienuturile locuite de romani in Transs. Faptele urmante de la conclusulu din Alb'a-Iulia pâna adi ni dau o icona destul de posomorita. Acesta icona ori cău ar fi de trista, ea nu este decat adeveratulu reflexu alu unor consecintie naturale. Dar se vedem cum stam in Fagarasius in acesta privintia.

Nu voiu amenti, ca-ci e notoriu, cum-că regimul numai prin mesuri străordenari in butulu §. 44. alu legii municipali, i-a succusu a efectu si conscrierea alegatorilor pentru dieta; dara bine si insemnatu ca opusetiunea representatiunei municipali facia de regim — nu a purcessu — din punct de vedere allu programmei „passivitatii”; din contra ea a statu si stă pre basa legilor in vigore, li-a aperatu mai cu scumpetate decat insu si ministrul de interne, care le ignorada.

S'au cu alte cuvinte — dupa stilulu modernu: reprezentatiunea municipale, a statu si stă pre basea programmei „activitatii”, ca-ci ea din capulu locului — fera nici o contradicție a primitu rescriptulu regeseu pentru dieta si a facutu toti passii legali pentru efectuare alegorilor, numai in punctulu pentru locul alegeri — cum e cunoscutu — s'a facutu oppositiune — si acesta cu totu dreptulu.

La 28 iuliu se tienuse — aici cum era-si e notoriu una adunare de alegatori — ca mai mare parte tierrani simpli — care decide ca districtulu Fagarasiului accepta — program'a passivitatii — esecutanda prin abtienere de la alegeri. Acesta adunare in ochii multoru era suspicioasa ca-ci a fostu conchiamata si condusa de catra cei mai pronunciati „activisti”, apoi ce a fostu mai caracteristicu e, ca atunci s'a constituitu unu Comitetu a carui chiamare a fostu esecutarea programmei de passivitate — precandu esecutorii „passivitatii” erau toti — afara de unu, Antonelli — „activisti”, precum Branu de Lemeny, Ioanu Metianu, Ioanu Codru Dragusianu. Una schimbare a conditiunilor politice nu s'a presupusu — nici se potea — căci nu indreptatia la acesta nici unu motivu rationabilu.

Aici se fie insemnatu, ca comitetulu „activistu-passivistu” din Iuliu nu a lucratu chiaru nimicu pentru esecutarea programmei ce i-si alese, elu a fostu in adeveratulu intelestu allu cuventului „passivu”.

Daca tote semnale ce s'a aratatu si se arata nu insila, apoi se pota afirmă cu multa probabilitate, cum-că adunare din Iuliu a avutu singurulu scopu: a desarmă din capulu locului opositiunea nationale la alegorile dictali, — regimul avea motivu a se teme de alegerea a 2 romani pasivisti; si midiloculu desarmării a fostu escelinte; firesc in unu asemenea secretu nu a potutu fi iniciati de cău numai pucini.

Dar se lasam combinatoria la o parte; se constata nu mai faptu.

Pre 28. a lunei trecute s'a fostu conchiamatu o adunare de inteligintia si de popor alegotoriu spre a ne consulta si delibera fin. Imite asupra atitudinei nostre facia de alegorile ce ni steteau si stat la usia. In preser'a acelei adunarii o mica conferinta de 12 avea se pregatită unu proiect de programa pentru adunare. In acesta mica conferinta, s'a aratatu — ca de regula la tote adunările nostre — doue opinioni. Una opiniune a majoritatii de 9. si alta a minoritatii de 3. Cei d'antai aperau terenulu prin candida-

Pretul de Prenumeratul.

Pre trei lune : : : 3 fl. v.
Pre siese lune : : : 6 " "
Pre anu intregu : : : 12 "

Pentru Romania:
pre. intregu 30 Fr. = 30 Lei v.
" 6 lune 16 " = 16 , "
" 3 — 8 " = 8 , "

Pentru insertiuni:
10 or. de linia, si 30 or. taxa timbre pentru fiecare publicatie separatu. In locul deschis 20 or. de linia.
Unu exemplar costa 10 cr.

rea si alegerea a 2. romani probati a caror tienuta politic se se faca depeinta de la unu congressu nationalu ce s'ară tién; candidatii designati au fostu Colonelulu Br. Ursu si Matosu Pappa Grădeanu, advocate. Cei din urma: abtienerea totala de la alegeri. Opiniuniunea majoritatii fu sustinuta si aperata intre cei 9. insi din partea D. Dloru Vicariu Micu, Codru-Dragusianu, Ioanu Romanu, Ioanu Gram'a, Daniilu Gremoiu si altii; pentru opiniunea minoritatii au fostu D. Aronu Dennisianu, Ioanu Florea si Francu.

Acum se vedem cum a decursu adunarea din 28. nov. Dlu protopopu Metianu, se dechiră intata la incepitulu pertractarilor, ca partenesc program'a passivitatii prin abtienere de la alegeri!! si acesta cu provocare la conclusulu de la Alb'a-Iulia!! aici fia insemnatu, ca Branu de Lemeny — care acum a lipsit — intr'una conferinta tienuta aici in 20. nov. inca s'a dechirat, ca este passivistu!!! precandu — dupa cum se scie — in 5. mai 1872. era presedinte adunarii activiste din Sabiu; minunatul candu omenii se schimba ca si timpulu! Romanu, capitanul Stanciu, D. Gremoiu, vicariul Micu vorbira pentru opiniunea majoritatii susu atinsa, care este identica cu program'a cunoscuta a lui Hodosi si

Program'a passivitatii inverte si-afă operatori in personale Dloru. Aronu Dennisianu, Nicolae Dennisianu, Ionu Cirtea, Ioanu Dimita Petrascu invetitoriu.

Adunarea, a carei majoratati constă din popor simplu — si carea nu intielege teorile — nici alle actiunistilor, nici alle passivistilor, pana la inchiderea desbaterilor — cari decursera cu mare focu — se vedea foră indoiala a parteni opiniunea majoritatii din comisiune. Dara ce se vedi!

Dupa inchiderea desbaterilor, si nemidlocitul inainte de inceperea votarii, presedintele adunarii, in contra totoror regulelor parlamentari, se scola si tieu o cuvantare fulminanta pentru opiniunea minoritatii si intre altele dice: „Noi nu potem alege deputati, ca-ci Dvostra sciti ca diet'a din Pest'a pana acum n'a facutu pentru noi alt'a, decat a urcatu birulu; daca noi amu alege si tramite doi romani acolo ar trebui se se invioiesca si ei la urcarea birului, ca-ci ce aru poté face 2 emeni? Noi se nu alegemu deputati ci se ceremu diet'a nostra aici (in Ardealu) de la imperatulu.” Candu a auditu poporul, ca noi voim a alege deputati (romani) ca se urce birulu, care si acum e nesuportabilu, strigă, ca din gur'a leului „nu alegemu, nu alegemu” (romani). In acestu chipu nimicu a fostu mai usioru, decat a redică cu majoritate de voturi, la conclusu opiniunea passivitatii inerte.

Acum se vedem esecutarea acestui conclusu. In 1. decembrie adeca dupa 3 dile se face lumina deplina. Poporul care se dechiră in 28. nov. pentru passivitate, in numeru insemnatu mai din tote comunitatile din cerculu superioru se aduna in Fagarasius sub conducerea a mai multoru inteligenți, cari partină in 28. nov. „passivitatea” se ducu la otelul „Cetatea Parisu” unde se află candidatulu guvernamentalu Aless. Máday pentru ca se i asculte program'ma.

Unul d'intre passivistii de la 28. nov. in o cuvantare tienuta cătra Máday lu assecura despre „activitatea” alegatorilor romani si despre devotamentul loru. Dupa asta urmă oportunitate obiceiuita si ce-va parale „pentru osteneala.”

Aici se cuvine se fie insemnatu, cum-că candidatulu de mai inainte in acestu cercu Igoatiu Brust a renunciatu in favorea noulei candidatu Máday; acesta renunciatu este firesc numai comedie, ca-ci lucrul este numai unu „Geschäft” bunu si curat. Brust a cedatu oile romane cari sunt foră conducatorii si „passive” lui Máday, care este „forte activu.” Combinatiunea astă se dateaza inca din prima veră de candu a amblatu Dlu Sigismundu Pappu pre aici. Lăcerul a fostu si este usioru de esecutat, ca-ci romani s'a dechirat inca din Iuliu a ramené passivi adeca cu manile in sinu. Ar fi neconsecintia, dicu passivistii de acestu calibru, a ne abate de la acelu maretu conclusu. Nu credu că Dlu Moldovanu va fi intielesu „passivitatea” in astu chipu desonoratoriu pentru unu popor, care voiesce a avea viitorul. Facandu atentu pre unii d'intre inteligintii conduceitori ai passivitatii desfasurate in 1. decembrie la Máday a respunsu că poporul intielege passivitatea asiă: se nu alegemu romanu, ca ci prin acăstă vatamam a autohtonă Transilvaniei — quod dili avertant —; a votat si a alege neromanu nu insemnedia dora abaterea de la program'a passivitatii?

Minunata jurisprudentia!

Daca in adeveru conclusulu de la Alb'a-Ioli'a aru avé acesto intielessu — ce nu credu — apoi vai de noi! Inteleginti'a prin purcederea de pana acum se va isolá in tote pările de poporu care cade prada strainilor; cau'a nationala devine unu lucru fără pretiu, de care nimene se va mai interessa; cu unu eveniment — vomu devem ce am fostu pana la 1848 că-ei in adeveru passivitatea d'in an. 1872, adeca trandav'a, nepasare dovedita in tote pările remane că ou cu ou cu aceea d'in ante de 1848.

Candidatii gubernamentali neromanii in tier'a Fagarasului sunt: Teleki si Madai, Benedek e alu ultra-montanilor. Romanii nu au nici unu candidatu romanu; se lasa „passivi”

Ore nu aru si tempolu se cugete barbatii romanii competenti la o indreptare spre mai bine?

O.

Camer'a representantilor Ungariei.

Siedintia de la 7. dec., 1872.

Presedintele Bittó deschide siedintia la 10 ore 20 min. d'in di. Processulu verbalu allu siedintiei precedente se verifica, ér' petitiunile presentate de unii deputati se trecu la comisiunea petitiunaria.

Adamu Lázár interpelledia pre ministrulu de justitia, daca are de cugetu a presentá in curendu camerei unu projectu despre codicile penale, si că, pâna ce va face acest'a nu este dlu ministru inclinatu, a delatorá prin ordintiune provisoria referintiile anormale, cari sustau inca in Transilvania cu privire la processele de presa?

Ministrulu de justitia Pauler responde, că projectu despre partei materiala a unui codice penalu va fi in curendu gât'a si atunci se va subserne spre judecarea invetatiilor. Si apoi chiaru d'in motivul, că acestu projectu va sè apparu in curendu, dsa nu affa de lipsa a face dispuștiuni provisorie.

Adamu Lázár nu e multiumitul cu partea a dou'a a respunsului, inse cu tote acestea camer'a iè actu despre elu.

Ministrulu de financie Kerkapoly presenta unu projectu de lege despre autorisarea ce este d'a se dă guvernului spre a poté incassá contributiunea si in patrariul primu allu anului prossimu, si spre a-si poté procurá miliocile necessarie pentru conducerea affacerilor statului; mai departe presenta unu projectu de lege dèspre inchiderea unui împrumutu in valore nominale de 54 milione floreni; in fine dlu ministru de finanțe presenta inca unu projectu de lege dèspre mesurările catastrelle, si roga camer'a, că pre celle done d'antai sè le transmitta comisiunii financiarie spre a le pertractá fără amenare.

Camer'a trece apoi la ordenea dillei si continua desbaterea speciale a supr'a projectului de lege despre organisarea capitalei.

§. 72-88 inclusive se primescu fara nici una modificatiune. La §. 89, in care sè dice, că limb'a officiale si a affacerilor capitalei este cea unguresca, deputatulu Julius Steiger presinta urmatorulu votu separatu:

Limb'a desbatterilor adunarii plenarie, precum si preste totu limb'a affacerilor in uniculoi ca capitala a statului, si nu mai pucina limb'a tuturou organelor ei este eschisiv limb'a officiale a statului, adeca cea unguresca.

Friederich Schreiber face una propunere dupa carea intregu §-lu 89 ar fi d'a se sterge.

Deputatulu Bonciu, care inca a fostu prenotatul spre a vorbi la acestu paragrafu, nefiindu de facia, se procede la votisare si votul separatu allu lui Steiger se accepta cu mare majoritate.

§. 90-102 incl. se primescu fara modificatiune. La §. 103 s'au facutu mai multe emendamente si propunerii, dar' sfîndu-că la votare n'a capatatu majoritate absoluta nici testulu comisiunii centrale, nici vre-un'a d'intre propunerile facute, paragrafulu se tramite érà-si la comisiunea spre a-lu formulá de nou.

§. 104 si 105 se primescu fara modificatiune. La §. 106 secretariulu ministerialu Nehrebeczky face propunerea, că siefulu biuroului statisticu sè nu se alega numai pre 6 anni, precum se dispune in projectu, ci pre vietia.

La acestu paragrafu se nasce una desbatere mai lunga, de-ora-ce unii propusera, că totii functionarii sè se alega d'in partea civiloru, nu pre siese, ci numai pre trei anni. In fine inse propunerea lui Nehrebeczky s'a pusul la votu si s'a acceptat cu emendamentul neesentafalul allu lui Tavazzi, ca adeca in locu de „siefu” sè se dica „directoru.”

Paragrafii urma'ori pâna la 144 incl. se accepta parte fara modificatiuni, ba chiaru si fără desbatere. Astfelui proiectului de lege pentru organisarea capitalei este desbatutu, afara de §. 103 care s'a tramsu in apoi la comisiunea centrala, spre a-lu formulá si presentá de nou spre desbatere,

Siedintia se redica la 1 ora si 35 minute.

Siedintia de la 9. dec., 1872.

Presedintele Bittó deschide siedintia la 10 ore 15 min. d'in di. Processulu verbalu allu sied. preced. se verifica.

Iosifu Pöly a interpelledia pre ministrulu de justitia, ci are de cugetu a luá cătu mai curendu mesurele necessarie pentru deschiderea officiului de carte funduala la judecator'a curiale d'in Lev'a? — Ministrulu responde, că va deschide acelui officiu iadatice se voru votá in bugetu spesele pentru sustinerea lui.

Beniaminu Crăileviciu interpelledia pre ministrulu de comunicatiune, daca se va construi séu nu liniu'a ferrata de la Essegu preste Nasită si Poseg'a pâna la Sisecu? Daca da, apoi cu eti dlu ministru a luá cătu mai

curendu măsuri necessarie pentru construire? — Interpellatiunea se prezinta ministrului concernante.

Dupa deliberarea mai multor reporturi camer'a trece la ordenea dillei. §. 103 alu projectului despre organisarea capitalei se accepta in nou'a sa forma, inse cu stergerea alineei a treia, in care se dice, că in tempuri de pericolu capitalea poté sè-si procure mediuloci si fortie pentru lucrări publice si fără bani.

Urmedia projectulu de lege despre colonisti. Iosifu Madarász intreba pre ministrulu de justitia, daca accepta projectul in form'a ce i-a datu-o comisiunea centrala? Ministrulu Pauler responde, că lu primește de base pentru desbaterea speciale, numai in privint'a pamanturilor extravillane sustiene terenul ocupat de guvern d'in capulu locului.

Ne mai fiindu nici, unu oratoru prenotat la desbaterea generale, camer'a trece la desbaterea speciale a projectului despre colonisti.

§. 1. suna: „Acele teritorie de maieste, pre cati proprietariulu contractualmente le-a datu spre folosintia (usufructu) unor-a éu mai multor-a pre langa unu servitul annualu si cu scopu d'a le colonisá, si p.e cari territorie s'au infinitati comunitati inca inainte de intrarea in vigore a acestei legi, — aceste territorie, — că unele cari dupa natur'a loru differesc de restintele urbanizale si de alte referintie rudite cu acestea, — sunt supuse urmatorilor dispuștiuni.”

Acestu §. se accepta cu emendamentul lui Nicoliu, dupa care se lasa afara „si cu scopu d'a le colonisá” precum si intreg'a intercalare „că unele cari dupa natura loru rudite cu acesta.”

§. 2-4 incl. se accepta fara modificatiune. §. 5 suna: „Daca contractulu inchisatul cu colonistii inainte seu dupa 1848, are valoare numai pre unu tempu anumit, atunci colonistii a dreptulu d'a-si cumpară că proprietate cu unu pretiu coresponditor valorei adeverate mai antea intravillanu, adeca cas'a, curtea si gradin'a, apoi din extravillanu celu multu 4 jugeri catastrali.” „Daca inse proprietaricu doresce să vendia intregu pamentul colonisatul, atunci colonistii sunt detori a cumpară intregu estra si intravillanul; la d'm contr'a voru avé d'a cere ca desdaunare numai acelle sume, cari le-au intrebuiti pentru cladiri si investitii.”

Secțiunile II. III. si IV. au datu unu votu separatu, dupa care ar avé d'a se sterge intreg'a alineea a dou'a a paragrafului. Ferdinand Horánuszky, apela votul separatu si dice, că una lege, care fortidea pre cineva să cumpere ceva, nu poate fi nici drepta, nici ecuitabila.

Ministrulu Pauler repetiesce ce a disu mai susu, că nu consente cu comisiunea centrala in acesta privintia, ci se alatura la projectulu presentatul de guvern inca de mai inainte, care concede colonistilor a-si poté procurá că proprietate numai intravillanu.

Tabl'a geografica a acelei tierre, redusa in micu dupa un'a mare stampata in 1700 in seminariulu d'in Padova, cu caracteri grecesci.

Auctorulu acelei tabele fu contele Const. Cantacuzino, care in 1716 fu singurul miserabil in Constantinopole impreuna cu Stefanu siu lui seu. Am facutu că sè fia revenduta si esaminata cu rigore de multe persone ce au cunoștința particulara si practica a locurilor chiaru si celor mai departate ale tierrei loru; de unde lui asicuratul de ei insi-si că este esacta si fidela...

Opera impartita in doue părți: prim'a va placé prin diversele si curiosele particularităti ale acelei tierre, adeca, natura, moravuri, rituri, si religiune; a doua va servi de invitatiura lectorilor; necostantia celor populi, cari nemultumiti cu fericirea loru, cadiura sub tiranicul jugu ai turcelor...

La finea partii secunde lectorele va afla unu micu, dar' curiosu vocabularu de cuvinte pure romanesce, cari au corelatiune cu limb'a latina, d'm care fia-care va remâne convinsu, că România in adevăru si trage originea de la acei Romani care se stabilita că colonie in acea tierre ferme, dupa ce imperatorul Traianu a cuprinse Dacia. Pâna aci prelatiunea.

In capitolul devenitati tarii romane discuta numele de Valachia. Citeza pre Jona Silviu, Piu II. cu cunoștința lui opinionea despre Flacorus; pre Bonifaciu, care nu preba pe ceea si Piu II. e ceea ce se numeste Vătășia de la ἀρδ τοῦ βάλλεις καὶ τῆς ἀρδός; ceea ce in fine despre Vătășia, mă in Diocletianu ce și fi fostu maritata cu comadantate acesei provincie

Vorbindu despre fertilitatea Romaniei dice, că ea provede Veneti'a cu céra si vite, era bucataria Sutanului cu untu si miere. Mare parte d'in Transilvania o provede cu viuri albe si rosii pre bune, delicate la gustu si sanatoase pentru stomacu.

Carta topografica ce precede acestu capitulu determina cu facilitate minerele de arama, fier, sare, sulfure (putios) minăstariile etc era in unu anghiu gropatorulu elen: „numele colindelor unde se produc vinurile cele mai bune: Romanu, Pitesti, Târgoviște, Scăieni, Cernătescu, Schei, Nasău, Buteni, Sarata, Prăjova, Buzău, Negovanu, Grădina, Slatina, Caracalu.

E O I S I O R A

Romanii in secolulu alu 17.

Venet'a in noemvre 1872.

Cetadiane Redactore! Sun fericie a-ti poté comunică cete-va pagine destulu de interesa pentru istoria nostra. In trecutu pre caudu sacrulu principiu de nationalitate era necunoscutu, italiano si se ocupara de noi multu mai multu de cătu asta-di, caudu „nationalitatea” cea mai nobile concista a timpilor moderni, redicata la innalzimea unei dogme, a devenit a fi „legitimata” poporeloru.

Intre altii scriitori italiani ce se ocupara de noi voiu aminti:

1. Centorio: „Comentari della guerra di Transilvania”, Venezia 1566.

2. Sempliciano Bizozeri: „Particolari della statu passato e presente dei regni di Ungheria, Croazia, e principato di Transilvania”.

3. Spontoni: „Storia della Transilvania.” Venezia 1638.

4. Jesti: „Viaggio per Valachia.”

5. Giovani Luccio: „De regno Dalmatiae”.

6. Pius II: „De rebus hungaricis”.

7. Freschet Casimiro: „Idea generale del regno d'Ungheria.” Bologna. 1697.

8. Antonio Maria Del Chiaro: „Istoria delle moderne rivoluzioni della Valachia.” Venezia. 1718.”

*] Bizozeri, Spontoni, Piu II., Del Chiaro, etc. sunt cunoscuti si se gasescu chiaru si in bibliothecce private d'alle invetatiilor nostri, asiá d. e. la DD. Odobescu, Papiu, Lăzăr, Urechia, etc. Este bine ca junii romani cari studia la universitatile Italiiei se cercetăde desu avutile bibliothecce alle acestei tierre classice si se publice d'in caudu in candu rezultatul cercetărilor salte si eventualile descoperiri, dar' se padiesca a face cum facusse asta vera unu magiaru care, dupa ce petrecusse mai multu timpu in Itali'a, firesce pre spesile statului, ca se arrete că n'a spesatu banii in deșteru, facusse mare slara in tiera cu Bizozeri, pre care far si descoperitul d'nsulu, cu tote că n'avea nici o trebainfa a merge in Itali'a, nici a spesă multa de florini pentru ca se descopere pre Bizozeri, că-ei se affa si in bibliothec'a d'in Pest'a, dar' magiarulu trebuia se brodesca in

D'intre acestei-a amiculu meu, ardintele si intelligintele jude Anderc u Homorodanu in excursiunea de asta vera affasse unii si tece abstractiuni si notitie. (D. Anderc este unul nu numai d'intre cei mai intelligenti tineri rom. trasmisi a studiat in Italia, ci totodata si d'intre cei mai diligenti. Dupa informatiunile Drui Drăgescu, D. Anderc invetă perfecta limb'a ital. si tece essamenele cu calculu precelinte in cursulu anului scol. tr.)

Ti-communicu căte-va pagine d'in Del Chiaro.

Opulu lui contine 235 pagine, e devisu in doue părți: parte I. tratadia despre datinele, ritulu, nunta, tunerele, religiune, posturi, fuctiuni besericesci, literatura. E parte descriptiva. Partea II. contine istoria.

Ea prefatiunea: „Scru ceea ce vedini io insu-mi. Seriu ceea ce in asta tierra ingenuamente mi s'a incredintat de către persone acreditate. Sunt strainu in aceea provincia si beneficiat si onorat de către toti trei principii de cari seriu in particularu: ceea ce me face se speru, că cine o va cete me va poté crede despoiatu de ori ce passiune. Am engajat că e bine a intitulă asta carte: „Istoria modernelor revolutiunilor ale Romaniei”, sfîndu-că incepura de la anul 1714. Dar' spre a da narationeule mai mare varietate, si spre a dispune mai bine susțitul lectorilor, am loatu notitiile a trei seculi indiretru, atunci caudu Romanii, pentru nefericirea loru, de buna voia se dedera in poterea turcelor.

Spre acestu scopu mi fure de mare ajutoru nascere rari opusculi ce generosamente mi fure comunicati de pré invitatul Domnul Apostolul Zen, atatul de bin-mecintata pontific Republic'a literara (si care in curendu trebuie să treze a curtea de Vienn'a, chiamata priu speciale diploma ca se exercite virtuosele sale talente in serviciul Majestății S. C. si Cat.)

Inainte de tote am inserat la inceputulu istoriei

Itali'a spre a gasi ceea ce se affa a casa, cum altintre ar' fi spesatu banii? si cum ar' fi putata justifică dema' loru spesare? de nu cu bietul Bizozeri. — Tota diuariistica magiaru dedesse atunci alarmu d'in cau'a acestei mari si memorabili descoperiri! Dovada viua, cătu de pucini si cătu de pucinu se occupa magiarii de istoria tierrelor in cătu si auctori pre cari i-au in uic'a bibliotheca publica li-si neconuște.

Pentru ceci ce nu cunoscu pre Del Chiaro creduram a fi de interesu a publica a spiculare ce ni-le impartește D. Dragescu.

Red.

Elegia Szenthimrey reflecta ministrului, care a disu, că nu trebuie să restrângem dreptul privat al nimenii. Pentru ce dar, întreba oratorele, să creă acestuia proiectul de lege? Aici însă nu trebuie să se procede din punctul de vedere strictu al lui dreptului, ci alumanității. Oratorele propune, ca maximul estravillanului să se stabilească în 10 judecări în locu de 4.

În rândul său, că proiectul guvernului nu e numai liberal, ci și reactiunariu. Guvernul nu trebuie să ceda astăzi de tare înruriinție din cameră magnatilor. Oratorele nu vrea să se pună base la proletariatu, ci elu vră că terenul să potă trăi onestu după pucinutu seu pamentu, pentru ce însă nu ajunge 4 judecări; spriginesce deci votul separat și emendamentul lui Szentimrey.

În acestu intiuiescu vorbesce și Em. Huszár și cu acesta sied. se redica la 2 ore.

Unu actu de insielatiune.

Orlatu, în decembrie 1872.

Sub data 22. oct. 1870. Nr. 2148 vener. ordinariatu metropolitanu din Blasius, că pre teologu absolutu, me dispune de invetitoriu la scola uornale gr. cath. din Orlat.

Salariul anualu e: 189 fl. salariu și 16 fl. 80 cr. restul de quartiru din fondul de proveniente, sistematizat „ab immemorabilis” și 111 f. salariu și 29 f. pentru quartiru din fondul de montură alu fostilor granitari din Reg. I. rom., care cu 1. iuliu 1871 trecundu în administrarea comitetului granitairescu se numesc fondu scolastecu — sistematizat priu ordenele maiestaticu de la 4 maiu 1864—4503: adeca în totulu salariu sistematizat de 345 fl. 80 cr. v. a. pre anu.

La 2. noem. 1870 on. directiunea scolaria me introduce în noulu postă. Dupa care se facu pasii necessari din partea ordinariat. metropol. pentru asemnarea salariului dela locurile mai inalte.

Trece unu anu de scola în acceptarea salariului. Dupa unu anu sum avisatul prin directiunea scolaria despre asemnarea salariului, că adeca „Directiunea bunurilor, dedato Clusiu 23. sept. 1871—4194, a ordinatui officiului silvanale din Sz-Szebes: că acestu-a să ede una colo nouă de solvire pre numele doctentului I. Moldovassu, și să-i se solvedie salariul anualu 189 f. și 16 f. 80 cr. v. a. banii de quartiru, incepndu de la 1. sept. 1870, pre contul fondului de proveniente.” Cuitediu foră amanare sumă de 222 fl. 95 cr. v. a. din acelui fiudu incepeodu din 1. sept. 1870—1 oct. 1871.

Comitetul din Sabiu, care prin primirea fondului de montură în administratiune si-arogă inspectiunea asupra scolelor granitare si în lăintru, prin harti sa de la 30. sept. 1871 nr. 79 mi ordona, că banii de pre sept. si oct.

Cai romanesci sunt recercati nu numai de oficiarii nemtischi, de transilvaneni, ci si de negotiatorii polonesi. Del Chiaro afirma, că Români au talentu si coragiu în cîtu pot sta facia cu orice națiune belicosă; dar' continuele si marile greutăți si tribute ce trebuie să platesca de mai multe ori în anu, iau avilit astrelui, în cîtu din antică valoare romana nu li-a remasă decât numele. În limbă loru se numesc Români, si patria „tierra rumanesca, limbă: limbă romanesca; si în adeveru, dacă ar mai fi cineva care să se indoiescă, că națiunea romana modernă si-trage originea de la Români, ce se asediara acolo ea colonie, să consideră cu atenție limbajul loru, si va cunoște, că limbă română nu e altă ce-va, decât o limbă lată corruptă: e adeverut că din cîndu în cîndu amestecata cuvinte turcesci, grecesci, ilirice, unguresci etc. de ce nu trebuie să ne mirăm, reflectându si la vecinătatea si la comerciul Romanilor cu acei populi.

Del Chiaro descrie Bucureștiu, arhitectura de atunci, lauda sistemă caselor cu gradine, ceea ce, cum se exprima dinisul „vende la vista assai gioconda e dilettevole”. Numărul locuitorilor era 50,000. Descrie palatiul domnescu. Dupa aceea vorbesce despre principalele cetăți ale României cismilcovene. În capitolul II. vorbindu despre datine, costume, dice: „Români sunt de unu temperamentu bunu, bine facuti, robusti și apti la lucru, sunt sobri, si ceea ce merita lauda si-i distinge de alti populi este, că dinisii sunt amatori de straini si religiosi observatori ai ospitalității.

Descrie imbracamul tea ce Romanii adoptau în acelui secolui. Del Chiaro este entuziasmata pentru curătirea ce domnește la Români. Ece cum se exprime: „Vantano poi i Valachi una gran pulitezza, spezialamente nelle loro case, e per dir vero è una delizia, quando si entra in quelle camere, dove suno sparse dappertutto varie sorte di erbe odorifere, Me rendono una dilettevole, non meno, Me salubre fragranza.”

Români sunt recunoscuitori — adange autorele — de binefacerile primele, d'ar din contra sunt infricciști resbunatori de ofensările ce primira, si nici chiaru timpulu, ce totu distrugă, nu e capace ca să stergă injuria din memoria loru. Iure dinsăi sunt curtenosi, conveniul dobi — egali in calitate — si cari de multe timpu nu se vediu, si-dau mană drepta, si si-o apropiu fia-care

să-i trămitu prin Eforia: ceea ce am si facutu în 4. dec. 1871. sub. nr. 13.

Intrebă pre on. comitetu în fascia forului supremu alu publicității, că ce l'au motivat a-mi luă banii de pre cetea 2 luni prin ordene quitatii de mine si placidati de directiunea bunurilor sub nr. de susu? pre basea carui dreptu si a formatu on. comitetu pret-nsiune asupra anorii banii ce nu i-am se su din fundul statului? are ore notime directiunea bunurilor si officiul silvanal din S. Sebesiu, că cu banii statului cari i plasesc invetatorilor, comitetul granitairescu reparădă scola si plasesc diurne Comisariilor sei, cum fare buna ora aceleia ale capitaniului Bradu în cursul suplementarui de 5 septembrie 2 fl. pre dñ, la Orlat, pentru că să potă bate cugle?

Mi se pare că inca nu!

Comitetul granit. nu-i su de ajunsu necuvintă de mai susu, ci merge mai afundu, — mi denegă adeca din fondul ce-lu are în administrare competența pre 8 lune, a 9 f. 25 cr. v. a. (respectiv 10. după Ord. Dir. bnc.), care le-am servitui scolei din Orlat pînă era fondul în administrarea Statului, sub simplu cuventu, că am servitui scolei confessionale, de-să totu la acea scola si de copii totu a acelor granitari m'am ocupat; mi-căsădă de totu salariul de quartiru pe 2 ani iă 29 fl. adeca în totu mi subfrage sumă de 163 f. 50 cr. v. a., neaducandu-si a minte, că celi ce a datu legea va sci si a o execuță.

Fapta demna numai de comitetul desu numitul!

Aici mi-aducu aminte de cuvantele unui scriotoriu, care dice: „că omul de regula, cu atâtua mai mare activitate desvolta, cu cătu crede ca i e recunoscutu servitul, e tristu cîndu lucratorului i-se denegă fructul ostenelelor; e si mai tristu, cîndu in locu de remuneratiune scadere, si inca chiaru de la cei-ă, de la cari a sperat succursu (Casiod. I. II.)

Să intradeveru! subtrage unu dîleriu dumai unu file-riu si stă să te tocă in capu; nu dă unu servitoriu întrăga plată, si ti la-i facutu înemiu; denegă-i unu invetatoriu competența pre una diumetate de anu si l'ai lovitu in esentia, i-au rapit uibirea de scola: si apoi e sciutu „că invetatorii in scola de aru vorbă in limbe omenesci si angescă si uibire n'au, se facu arama sunatoria si cimbalu resonatoriu.”

Asta procedura necualificabile urmarește unu scopu, pre cătu de marsiu pre atâtua de dannosu pentru societate, dandu adeca comit ansa prin o astufiu de portare către invetatorii, la dese demisuni, are ocasiunea, de a-si imulti fondul cu banii tempului intercalariu, pre contul instructiunii si a eductiunii de la cari de pînde sortea statului (Calet, lui Araach.)

Acei invetatorii ince, cari tielu nica la chiamarea loru, patruasi si nutriti de adeverul cuvintelor nemitoriu mai barbatu M. T. Cic. „Că ce servitul mai mare său mai buna potem aduce tieri, de cătu daca invetiamu si instru-

emu junimea: si de sensulu cuvintelor marelui filosofu „Dati-mi instructiunea publica pentru unu secolu si eu me obliga a schimbă lume. Leibnitz.” Că numai instructiunea poate schimbă din reu in bine starea unui popor decât singura, care i poate aduce fericire, a-i ascură esențială, vedindu-se lovitu in materia si prin astă in esenția, pre langa tota uibirea către chiamarea sa, se disgusta si se recescu de către scola, in care casu inca sufere instructiunea.

Domnilor de la comitetu, cari pre langa administrarea fondului v'ati bagat si in instructiunea si educatiunea poporului granit., daca aveți devisa „Inainte” tieneti mai multa contu de propagatori ei mai ap.igi ai culturii in poporu, de invetatori, nu traficati cu salariile loru asiă, că ca alu mou, după placu, si apoi cîndu ve intreba de resturi nu respondeti, cum mi respunse Dlu colonel presed. cereandu-i consiliul cu privire la banii de quartiru neplatiti de 2 anni à 29 si la unu restu de salariu de 8 lune, fiind la Defilirung-ulu invetatorilor in Orlat in 19. iul. c. „ti-e destulu 1 fl. pre quartiru la luna, că eu sciu, éra in cătu e pentru restulu salariului, ca noi n'ai nemică; ai servitui scolei confessionale, platesca-ti.”

Nu astă se ambla cu invetatori de la cari aterna viitorul poporului, ci cu consiliu si intelectiune!

Inchian aducandu-vi aminte Dloru de la comit., proverbia: „Caltionariule! remani la calapodu-ti”, adeca, că ati face bine cîndu ati renunciă la afacerile de scola, in favorul altora imbranitii in el, pentru că trebuie să sciti că „educatiunea nu este unu simplu nume ori cătu arăpnouci multimea astă vorba, că nu simplu nume. Educatiunea este si remune supremă a facere a omenirei si merita a se luă in de aproape consideratiune, nu numai cîndu e vorba de ameliorarea genului umanu in generu, ci si cîndu e vorba de inaintarea binelui si fericirea cetătanilor in specie. (Denzel.)

I. Moldovanu.

DELEGATIUNE societății academice romane.

III.

b) Premiulu Evangeliu Zappa.

Conformu decisiunii societății academice romane, din sedința de la 13. septembrie 1871, pentru cea mai buna lucrare a supră formării cuvintelor in limbă romana prin derivatiune si compozitioane, se publica concursul cu programă si condițiile următoare:

I. Programă.

Tratatul va cuprinde:

A) Una parte generală, in care cu exemplul siate si d'in alte limbe in legatura de cununia cu a nostra, si

la capitolul III. despre rituri dice, că jocurile românilor sunt aceleia-si ce se usau la anticii Romani, si cari, in cursul atâtior seculi, ajunseră pana la noi, si servescu aprobă, că Români si-tragu originea de la acelle colonie ce Traianu lasă in Daciă după ce a cucerit-o.

Descrie pre lungu datinele Romanilor si la finea părții antăre scrie pucine cuvinte despre judanii din România dicindu, că sunt pucini si traescu misericordie.

In partea II., istoria se occupa pelargu cu istoria Brancovenilor. La finitul operei publica unu vocabularu româno-lat.-italianu. Autorele dice: Nu fără mirare osservu, că sunt mestecate in limbă română nu numai cuvinte italiene, ci si verbele, mai alesu in perfectu se forma ca in italiana cu aussiliarul „avere.” Citédia: „Ce ai scrisu? Nai, că bine? Christos a păftu [pazit] pentru peccatele noastre. Citédia inceputul rogiunii: „Tato al nostro, care ișe in Cerul, sfîrziește numele al-teo.” Numeri pînă la 10: „un, doi, tre, patro, cinc, sciasse, sciapte, opt, nouă, zece.” Căteva cuvinte din vocabulariu:

rom.—ital.	rom.—ital.
Cuina—cuina.	denderet—di dietro.
fier—ferro.	ferestre—finestra.
grăo—grave.	incepe a manca—incipe mangiare [lat.]
incalcat—cavalcato.	mună—mano.
mucid—macidas (lat.)	poer—pelo.
strigoa—strega.	piling—plango.
taine—taciturnità.	secun—scamum.
vai de mine—vae mihi (lat.)	trombizza—trombettia.
denainte—dinanzi.	dzoia—dieci.
formos—formosus (lat.)	forte bine—forte bien (fran.)
ies a fara—exi foras (lat.)	moarte—mort.
limbut—lingaciuto.	puoma—poma
puorta—porta.	senatuosi—sani.
pueine—pane.	sced—sede.
spaima—spasimo (spavento.)	vitrie—vitrius (lat.)
tatul meu—il mi padre.	gibile.
uom ingalept—uomo intelligibile.	

Acelor ce ar avea mai nebunul coragi, a pune la inoială originea noastră, li voi dice cu Del Chiaro să ne stă dieci limbă si datine si atunci si-vor schimbă opinione.

Din acestu opu vedem că Români din secolul 17-lea aveau relații, comereiu cu glorios'a Republică a Venetiei.

I. C. Dragescu.

mai alesu d'in limbele classice, se voru defini si explică principiile formatiunii cuvintelor atât prin sufisse séu derivatiuni in intielesu mai strinsu, cătă si priu prefisse séu compositiune.

B) Una parte specială, care va avea de obiectu formatiunea prin sufisse a cuvintelor limbei românesci si care se va intinde :

1. A supr'a formatiunii cuvintelor prin sufisse séu derivatiuni, cum : *mor-ariu* (d'in mora), *ferr-icară* (d'in feru), *strimt-ore* (d'in strimtu), *carn-osu* (d'in carne), *vac-utia* (d'in vaca), *parent-escu* (d'in parinte), etc.

Pentru fia-care sufissu se va stabili prin numerose exemple : a) la ce genu de cuvintu se afige ; b) daca are una singura forma séu mai multe ; c) care este intielesulu celu mai generale alu lui ; d) cari sunt insemnările accidentali ce mai poté luă ; e) in casurile, in cari intielesulu unui sufissu pare a se atinge cu intielesulu unui-a séu mai multoru altoru sufisse, care e diferint'a ce le distinge ; f) cari d'in sufisse sunt romanice, cari nu ; éru la acelea cari, de si romanice, paru, prin transformările fonetice ce au potutu luă in limb'a nostra, a se departă de coresponditorile loru in cele-lalte limbe romanice, se se demonstre cu probe indistulitoria acele transformări ; g) in fine, atât in respectul formei, cătă si alu intielesului se voru compară sufissele românesci cu cele coresponditorie d'in limb'a latina si d'in alte limbe sorori.

2. Asupra formatiunii cuvintelor cu prefise, séu compositiuni, cum ; *ap-punere*, *op-punere*, *des-punere*, *com-punere*, *ne-fientia*, *in-famă*, etc.

Pentru fia-care prefissu si pururea in comparatiune cu limb'a latina si alte sorori se va stabili prin numerose exemple : a) la ce genu de cuvinte se pune ; b) ce transformări fonetice suferă ; c) care e intielesu lui generale ; d) cari sunt insemnările speciale si deriveate ce mai poté luă ; e) caree in fine diferint'a de intielesu a unui prefissu, intru cătă pare că se atinge cu intielesulu altui prefissu.

3. Asupra formatiunii cuvintelor prin compositiunea a doue cuvinte, cari esprime fia-care unu conceptu bine definitu, cum : *cod-albu*, *batu-jocura*, *bene-cuventare*, *lucé-feru*, *casca-gura*, *perde-vara*, et. Cautandu a se stabili, prin comparatiune cu latin'a si alte limbe sorori, pâna la ce gradu limb'a nostra e susceptibile de asemenei compositiuni, si cari anume sunt legile si tipii acestoru formatiuni.

II. Conditiuni.

1. Marimea operatului va fi aprossimativu intre 15—20 cole de tipar : formatu octavu ordinariu cu litere garmont.

2. Termenul concursului, candu manuscrisele nu sè vina in cancelari'a societății acad emice, este la 30 iuliu, 1875.

Cele venite mai tardsu nu se voru luă in consideratiune.

3. Manuscrisele se cere să fie scrisa curat, legibile si de mana straina, bine legat in fascicule si paginate.

4. In fruntea manuscrisului va fi scrisa una devisa séu moto in ori-ce limba si totu de mana straina.

5. Pre langa manuscris se va alatură si una scrisoare inchisa in plieu sigilatu cu sigiliu fără initialele autorelor, adresața către societatea academica, si portandu pe adresa p'afara dévis'a manuscrisului scrisu era-si de mana straina, éru in intru numele autorelor.

6. Manuscrisele se voru censură si judecă prin secțiunea filologica, care va propune societății academice in sie dintia plenaria premiare a celui-a d'intre operatele venite, cari va merită premiul destinat pentru acesta lucrare.

7. Manuscrisele nepremiate se voru pastră in arhivele societății pâna ce se voru reclamă de autorii loru, ale carorua numeni remanu necunoscute, fiindu-că plieurile, ce le voru cuprinde, nu se voru deschide.

8. Premiul desigur pentru acesta lucrare d'in procentele fondului Evangelu Zappa, este de lei noni 1500.

Fresedinte, N. Cretulescu.

Secretarul general, V. A. Urechia.

Societatea academica Romana.

Bucuresci, anul 1872, lun'a noemvre 20.

Delegatiunea societatei academice Romane, roga pre toti dñii autori, editori, librari etc., a oferî bibliotecoi societății către unu exemplar d'in operele dloru, de ori ce natura aru fi. Pentru cele ce s'ar primi d'in provincie, societatea va plati portulu dupa primirea exemplarielor.

Pentru care ve regu dle Redactore, sè dati locu acesei publicatiuni in colonele stimabilului dvostre diuariu.

Primiti, ve regu, dle redactoru, inalt'a nostra consideratiune.

Presedinte N. Cretulescu.

Secretarul general, V. A. Urechia.

VARIETATI.

*(Arbori istorici celebri.) Doctorul Frankel in opulu seu „Voiagiu la Ierusalim“ publicat acum cătă-va ani, dico că nu scie daca cine-va a eugetatu pâna acum a face descrierea arborilor antici celebri in istoria lumii, cari există si acum. D'insulu amintesce despre unele

specie remarcabili, ale acestoru arbori, d'in cari vomu cită unele aci. Chiaru si acum infloresce pe fia-care anu, arborele „Terebintina“ (care dă termentinu) in Mamoc'a in Palestin'a sub care, dupa Biblia, Patriachulu Abraamu a siediutu inainte cu cinci mii de ani si a primitu cu ospitalitate pre catelorii cari veniau la dinsulu. Majestosii „Cedrii“ d'in Libanu, cari au umbru pre regele filosofu Solomonu, stau si acum in muntele Libanului. Arborele „Sicomora“ sub umbr'a caruia se odihnisce St. Mari'a Mam'a Domnului, esiste si acum si porta fructe dulci. Dara „Maslinii“ d'in Gaetane areata in Evangelia, stau si acum si porta dupa 1800 de ani frundie verdi. Cine nu scia, continua Fr. ankel, de renumitul arbore de castane de pre muntele Etna in Sicili'a, asemenea si de stegiarulu celebru d'in Boem'a, sub care a dormitul celebrulu revolutionar Circa (Giser'a?) care a fostu tatautu d'inadinsu dupa ordinul imperatului Joseph II. Asemenea esiste si acum in monastirea Sant-Onofrio in Itali'a, stejarulu sub umbr'a caruia a visatul divinul poetu allu „Gerasalemei liberate“ fiindu bolnavu si ocupandu-se mai multu de visiunile unei alte lumi de cătu a lumiei presento? „Teju“ sub care Guillon Tell a proclamatu libertatea republicana a Elvetiei, stă si acum; apoi in noulu continentu esiste unu altu arbore, acestu-a este unu pomu sub care nomuritorul Washington a nascocitu libertatea unei alte republike, si mai mari, Statele Unite ale Americei! In Dalmati'a esiste si acum unu arbore de daphinu [lauro] cu a caruia ramura s'a coronatul Juliu Cesare candu se proclamasce cellu d'antâi imperatore alu Romei. Totu una Daphinu umbresce si pâna in dillele nostre mormentulu celebrului poetu latinu Virgilu Marone. Lunga Buiudere in Constantinopole, a statutu inca in seculu trecentu unu siru de arbori Platani, cari au umbri a armă'a Cruciatu sub Godefroid de Bouillon in anulu 1096. Pe insul'a gréca Cosu stă si acum unu Platani anticu sub care, după tradiția populara, a siediutu Hippocrate tatalu artei medicali. Asemenea se areta pre insulele Boromeice unu arbore in cogi'a caruia generalulu Bunaparte a incisatu dicerea „Victoria“ o dî inaintea renumitei batalie de la Marengo.

* [Un librariu curiosu]. Unu librariu in Goeting'a introducește in librari'a s'a patru categorie séu classe de cărti, fia-care classe pusa intr'unu dulapu, ce portă urmatoriele patru inscriptiuni : 1, cărti cari dau onore si pane ; 2, cărti nu dau nici onore nici pâne ; 3, cărti dau onore dară nu pâne ; 4, cărti dau pâne dară nu onore. In 1, classe a pusu cărti de advocați, de medici si popi ; in a 2. a pusu cărti de filosofi si instructori ; in a 3. cărti de matematica si poesia ; era in a 4. cărti de agricultura, industria si commerciu.

* (Focu pre Carpathi.) De la Sabiu se comunica sub datulu 5. dec. că de vre-o căte-va dille s'au intinsu unu focu infriicosiatu pre intregu sîrul Carpatilor incepându de la Cacova de langa Sabiu, pâna in munti Fagarasiului, adeca d'incolo si d'incoce de Oltu in una extensiune de cellu pucinu 8 miluri. In tempulu noptii acestu focu immensu ofera unu aspectu infioritoru. Daun'a causata este necalculabile.

* (Starea a colerei), dnpa reportele officiale, este urmatoria : In Bud'a s'au ivit u in 9. dec. 3, in 10 dec. 2, si in 11 dec. 1 casu ; intre ostasii d'in Bud'a in 9. dec. 2, in 11. 1 casu ; in Pest'a in 9. dec. 15, in 10. dec. 12 si in 11. 25 casuri de colera.

* (Denumire.) Dlu Mihaiu Crainiceanu este numitul adjunctu de concepistu la curia regesca d'in Pest'a.

* (Procesul contra lui Szaplonczay.) Curi'a reg. că foru supremu a ordonatul investigatiune disciplinaria contra lui Iosifu Szaplonczay, jude la tribunalulu reg. d'in Maramuresiu. Szaplonczay este accusat, că la alegerea fiului seu de deputatu dietale, a abusat de puterea sa oficiala.

* (Publicare de statariu). Ministrul de interne in intiegere cu ministrul de justitia a publicat statariul pre unu anu intregu contra ucidiatorilor jafuitilor si tacuitorilor in comit. Veresö.

* (Fotografii a lunei) Astronomul Ellery (francesu) cu ajutorul gigantilor telescopi de la Melbourne a gatit uinele fotografie alle lunei, cari sunt mai bune ce cele de pana acum'a. Fotografie au unu diametru de 3 pollicari, precandu diametrul fotografiei mai vechi era numai de $\frac{3}{4}$ séu $\frac{7}{8}$ pollicari. Copia marita a acestu fotograf este aproape 2 urme.

Sciri electrice.

Vien'a, 7. dec. Diuaruiui „N. fr. Pr.“ i se comunica d'in Bern, că adunarea confederatilor a alesu pre Ceresole de presedinte, er' pre Schenk de vice-presedinte ; de membri ai consiliului federalisticu : pre Velti, Scherer, Kneusel, Naff si in loculu lui Challet d'in Geneva pre Borel d'in Nou Siatelu, amicu resolutu allu revisiunii.

Cernant, 9. dec. (Siedint'a dietei) Proiectul de lege despre intregirea §. 14 alu regulamentului internu cu privire la perderea manda-

tului d'in partea acelorui deputati, cari fără motivu justificabilu nu se infacisedia la dieta, se accepta in a treia cetire. Propunerea despre infiniatiarea unei universități in Cernant inca se accepta. In fine siefulu tierei anuncia inchiaarea sesiunii ; aruncă una privire a supra activității dietei si inchiaia cu sè traiesca imperatulu si constituția unea. (Bucovinenii nici nu sciu alt'a.)

Prag'a, 10. dec. In cercurile Gitschin, Pardubitz, Königgrätz se invescu versatul negru si colera. Prelegerile de la universitatea si institutul de tehnica din Prag'a se voru sistă.

Versalii, 10. dec. Propunerea lui Fourrier, primita de comisiunea de 30. prin care guvernul este provocat, a presintă projectul de lege, despre reformarea constitutiunii, se considera de baza eminente pentru d'ase intellege.

Rom'a, 9. dec. Camer'a continua asta-di consultarea a supr'a bugetului veniturilor, si manu in siedintia secreta a comitetului se va desbatte projectul de lege despre corporatiunile religiose.

Rom'a, 10. dec. In siedint'a secreta a camerei s'a desbatutu projectul de lege despre corporatiunile religiose. Deputatii d'in stang'a opunu anume lassarea edificiilor generalatelor. Ministrul de justitia declară, că legile, valide in alte provincie, nu se potu intrebuinta si in Rom'a.

Paris, 8. dec. „Journal Officiel“ publica numirea lui Goulard de ministru alu internalor, Leon Say, de finanie, Fouston alu lucările publice si numirea lui Calmon de prefectu alu Seinei.

Odess'a, 9. dec. Aici se face intrebare viu dupa grau pentru Franc'a. Cuantități insemnante si cu pretiu mare s'a espeditu la Marsilli'a.

Graziu, 8. dec. Eri s'a intemplat u aici unu excesu grandeosu d'in partea studentilor. 35 studenti slavi fure arestatii, Comilitonii loru se incercă a face unu asaltu a supra localității de padia.

Constantiniana, 9. dec. Cestiunea cu Abissini'a devine acuta. Anglia cere categoric retragerea trupelor egiptiene d'in Abisini'a ; Port'a nu p're grăbesce a se resolve.

Burs'a de Vien'a de la 6. decembrie, 1872.

5% metall.	66.15	Londra	103.90
Imprum. nat.	70.40	Argintu	107.75
Sorti d'in 1860	102.50	Galbenu	5.19
Act. de banca	968.—	Napoleond'or	8.69½
Act. inst. cre..	339.—		

Propriet, edit. si red. respundet : ALES. ROMANU.

Eu Vilemin'a Rix

dechiaru prin acést'a publice, că eu, vedu'a dupa Dr. A. Rix, de 16 ani sun singur'a si unic'a producatoria a adeveratei si nefalsificatei

Past'a Pompadour originala

fiindu că numai eu singura cunoscu secretulu preparatiunii. Anunciandu deci prin acést'a, că numita Past'a Pompadour de acum incolo se poate afăla **nefalsificata** numai la locuția mea, Vien'a, strad'a „grosse Mohrengasse“ nr. 14. trept'a 1, usi'a 62, **admoniezu** să nu se cumpere la nime altulu acést'a pasta, fiindu că de prezente nu tienu nici unu depositu, si neci o filiala, si tote depozitele de mai înainte le-am **disolvat** pentru **falsificările** obvenite. Adeverat'a Past'a Pompadour a mea, numita si **Past'a Miraculosa**, nu si-va sminti neci candu efectuul ; succesulu acestei Paste pentru facia omului e preste tota acceptarea si este unicul medilocu **garantat** spre grabnic'a si sigur'a alungare a toturor sgrabuntelor, petelor, cosilor, bubitelor si alu nicelor de pre facia. Garanti'a intru atât'a e de secură, in cătu daca medicin'a remane fără efectu, **banii se voru dă inderertru**.

Una tegula de acést'a Pasta escelenta, d'impruna cu instructiunea, costa **1 fl. 50 cr.** — **Tramisu per Nachnahme.** Epistolele de procuratiune sunt de a se adresă către Vilemin'a Rix, Dr. Witwe, Vien'a, innere Stadt, Adlergasse nr. 12. ; pentru placerea onoratilor mei partnitori, daca mi-voru incredintă unele comisiuni mici despre diverse articuli, voi dispune că să se execute fără a comunită vre o proviziune.

Adressa de multiamita nu se voru publică.

[16—24]